

Poukázky v hmotné nouzi

Volně dostupná zpráva

17. 8. 2018

Metodika

Východiska a metodika

Východiska šetření

Společnost ppm factum research s.r.o. realizovala v rámci pravidelného zjišťování názorů české veřejnosti online průzkum zaměřený na vnímání problematiky dávek v hmotné nouzi.

Zaměřili jsme se také na opatření, kdy se část dávek v hmotné nouzi může vyplácet pomocí poukázek do obchodů a nikoliv ve formě peněz.

Průzkum probíhal na internetové, nikoliv obecné populaci ČR a při interpretaci výsledků je tak potřeba mít na paměti, že některé skupiny (např. důchodci bez přístupu na internet apod.) nejsou v šetření vůbec zastoupeny. Přesto byla ale při sběru dosažena reprezentativita souboru v „tradičních“ kvótách, jako je: pohlaví, věk, vzdělání, velikost místa bydliště a kraj a vzorek je tedy možné považovat za reprezentativní i k obecné populaci ČR.

Cílová skupina	Internetová populace ČR 15+ let
Způsob sběru dat	Dotazování na panelu respondentů
Velikost vzorku	n=1000 osob
Dotazník	Cca 8 minut
Termín sběru dat	3. 8. – 10.8. 2018

KATEGORIE	ČSÚ	VZOREK
<i>POHLAVÍ</i>		
muž	48,7	48,8
žena	51,3	51,2
<i>VĚK</i>		
15-29 let	19,5	17,2
30-44 let	28,0	28,9
45-59 let	22,8	23,4
60 a více let	29,7	30,5
<i>VZDĚLÁNÍ</i>		
Základní vzdělání	18,0	7,5
SŠ bez maturity	42,4	44,2
SŠ s maturitou	27,1	34,1
Vysokoškolské	12,5	14,2

Kvóty pro sběr dat: Pohlaví, věk, vzdělání, kraj a velikost místa bydliště

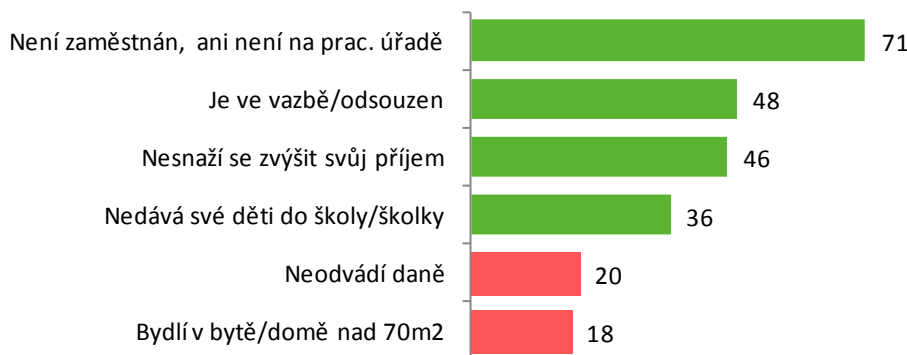
**Detailní
analýza**

ČEŠI DOSTI DOBŘE VĚDÍ, KDO MÁ NA DÁVKY NÁROK. NICMÉNĚ SE DOMNÍVAJÍ, ŽE DÁVKY SVŮJ HLAVNÍ ÚČEL NEPLNÍ.

Víte, kdo nespĺňuje podmínky pro získání dávek v hmotné nouzi? Vyjmenujte všechny případy, o kterých si to myslíte:

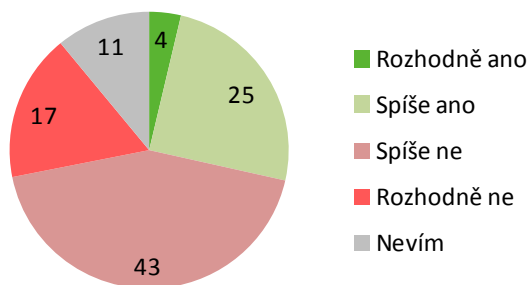
Dávka v hmotní nouzi není přiznána tomu, kdo sice má nedostatečné příjmy, ale zároveň má určité možnosti, jak je vlastním přičiněním zvýšit. Řídí se zásadou, že pracovat se vyplatí – ten, kdo nepracuje nebo se práci vyhýbá, se musí mít hůř než ten, kdo pracuje. Pomoc v hmotné nouzi je jedním ze způsobů, jak bojovat proti sociálnímu vyloučení, tedy stavu, kdy je osoba vyčleněna ze společnosti. Myslíte si, že se tyto cíle daří?

Komu nenáleží dávky v hm. nouzi

- Cca 50 % české veřejnosti docela správně uvádí, komu sociální dávky nenáleží. Jako hlavní překážku získání dávek v hm. nouzi vidí nezáměr o práci (71 %).
- Nicméně cca pětina Čechů si myslí, že na dávky nemá nárok ani ten, kdo neodvádí daně a má příliš velký byt.

Fungují dávky jako způsob boje proti soc. vyloučení?

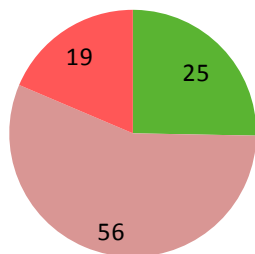

- Jako hlavní účel dávek je často uváděn boj proti sociálnímu vyloučení. **Podle české veřejnosti tento cíl ale není naplňován.** Souhlasí jen přibližně 3 z 10 Čechů.
 - **Více souhlasí** – ti kdo dávky aktuálně berou, poukázky jen v menší míře, mladí lidé,
 - **Více nesouhlasí** – poukázky na 100 %, důchodci, podnikatelé

ŽADATELÉ O DÁVKY NEJSOU DOSTATEČNĚ PROVĚŘOVÁNÍ. TÉMĚŘ VŠICHNI ČEŠI SI MYSLÍ, ŽE DÁVKY JSOU ZNEUŽÍVÁNY.

Myslíte si, že žadatelé o dávky v hmotné nouzi jsou úřady prověřováni?
Domníváte se, že čerpání některých sociálních dávek je v České republice zneužíváno?

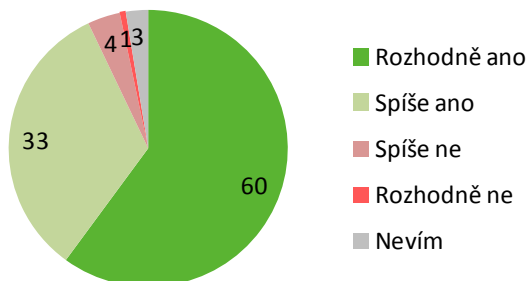
Jsou žadatelé o dávky prověřováni?

- Ano, dosti podrobně
- Ano, ale nedostatečně
- Ne, k prověřování prakticky nedochází

- To, že dávky patří jen někomu, tedy česká veřejnost reflektuje. Nicméně se domnívá, že **žadatelé o sociální dávky v hmotné nouzi nejsou příliš dobře prověřováni**. O tom, že dávku dostane i osoba, která si ji více či méně nezaslouží, je přesvědčeno celkem 75 % Čechů.
 - Více souhlasí** – ti, kdo dávky aktuálně berou, poukázky jen v menší míře, dávky plní roli boje se soc. vyloučením
 - Více nesouhlasí** – poukázky na 100 %, 30-44 let, dávky neslouží svému účelu

Dochází ke zneužívání sociálních dávek?

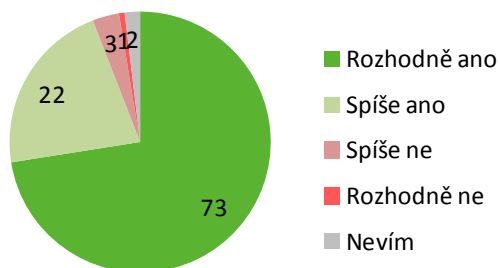
- Téměř všichni Češi (93 %) si myslí, že dochází ke zneužívání sociálních dávek** (bez ohledu na to, o jaký typ jde). Rozhodně je o tom přesvědčeno 60 % populace.
- Z hlediska sociodemografií nejsou patrné žádné větší rozdíly, silněji jsou o zneužívání přesvědčeni senioři a méně naopak ti, kteří nějakou dávku pobírají.

ZNEUŽÍVÁNÍ SOCIÁLNÍCH DÁVEK VADÍ VŠEM A STÁT BY SE MĚL POSTARAT O ŘEŠENÍ PROBLÉMU.

I když za poslední 3 roky došlo k celkovému poklesu počtu vyplácených sociálních dávek, stát každý měsíc vyplatí asi 140 tisícům příjemců některou z dávek hmotné nouze. Vadí Vám zneužívání sociálních dávek k jiným účelům než k zajištění základních životních potřeb?

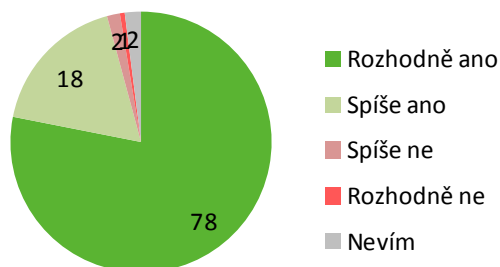
Měl by stát hledat řešení na omezení zneužívání sociálních dávek?

Vadí zneužívání sociálních dávek?

- 95 % české veřejnosti zneužívání sociálních dávek (nikterak překvapivě) vadí. Téměř třem čtvrtinám (73 %) pak zneužívání dávek vadí silně. **Jedná se tak o velmi závažný problém, který česká veřejnost silně akcentuje.**
- *Zneužívání více vadí důchodcům a naopak méně těm, kteří sociální dávky pobírají, a současně těm, kteří jsou přesvědčeni o tom, že poukázky nejsou tou nejlepší cestou.*

Měl by stát pracovat na omezení zneužívání sociálních dávek?

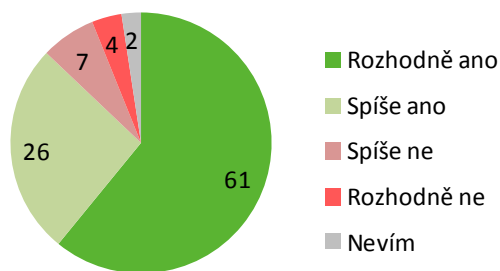
- **Podobný podíl Čechů (96 %) pak má za to, že stát by měl hledat řešení tohoto problému.** Češi tedy v tomto ohledu důvěřují státním institucím a spoléhají se na to, že státní aparát musí najít způsob, jak zneužívání dávek zabránit.

POUŽITÍ POUKÁZEK JE PODLE ČECHŮ ROZHODNĚ DOBRÉ. POLOVINA SI MYSLÍ, ŽE BY POUKÁZKY MĚLY TVOŘIT VÍCE NEŽ 65 % DÁVKY.

Některým občanům, kteří ztratili nárok na podporu v nezaměstnanosti, poskytuje stát příspěvek na živobytí. Ukázalo se, že v některých případech tyto příspěvky jsou zneužívány. Aby stát tomuto nežádoucímu jevu předcházel, přiděluje 35–65 % tohoto příspěvku ve formě poukázek. Ty nelze například použít pro nákup cigaret nebo alkoholu. Nelze je ani jednoduše směnit za hotovost a použít například k sázkám. Za poukázky lze pořídit pouze potraviny, hygienické potřeby, oděvy, zdravotní potřeby a školní pomůcky. Souhlasíte s tím, že je část příspěvku na živobytí vyplácena v poukázkách?

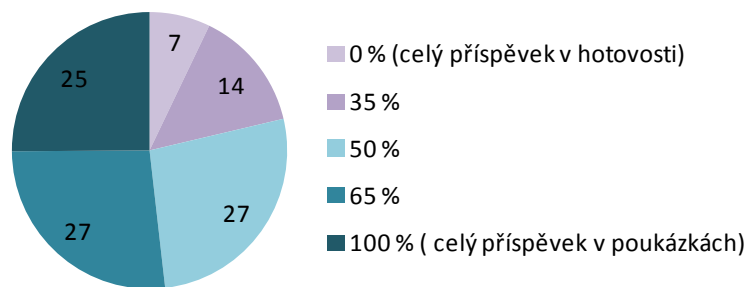
Úřad práce, který vyplácí příjemcům dávky v hmotné nouzi, může rozhodnout o vyšší části dávky, která je posléze příjemci vyplácena v poukázkách. Kolik procent příspěvku na živobytí by podle vás mělo být vypláceno v poukázkách?

Část dávek v poukázkách

- **Opatření, kdy se část dávek vydá žadatelům v poukázkách, má mezi Čechy rozhodně většinu příznivců.** S opatřením souhlasí celkem 87 % osob, přičemž 61 % dokonce silně souhlasí.
- *Nesouhlas projevují především ti, kteří aktuálně nějaké dávky pobírají. Jinak je souhlas s opatřením v různých demografických skupinách víceméně shodný.*

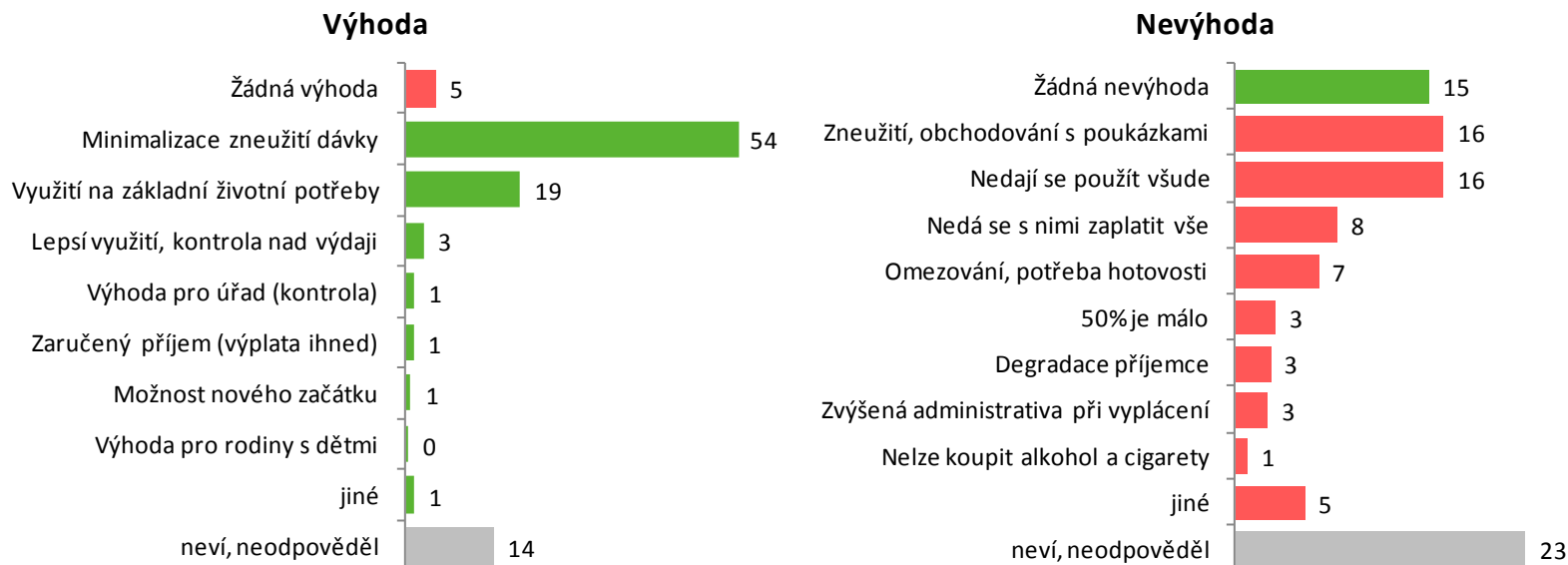
Jaký podíl dávek v poukázkách

- Více než polovina české veřejnosti pak má za to, že v poukázkách by se mělo vydávat 65 % nebo víc přiznané dávky. Naproti tomu 21 % osob si myslí, že podíl dávek vydávaných v poukázkách by neměl přesáhnout 35 %.
- *Nižší podíly jmenují častěji příjemci dávek, lidé s nejnižšími příjmy a také ti, kteří si myslí, že sociální dávky plní účel boje se sociálním vyloučením.*

ČASTĚJI VIDÍ ČEŠI VÝHODY NEŽ NEVÝHODY POUKÁZEK. POZITIVUM = BOJ SE ZNEUŽÍVÁNÍM, NEGATIVUM = ŠMELINÁŘSTVÍ.

V průměru úřady mohou nyní příjemci příspěvku na živobytí vyplatit cca 50 % dávky v poukázkách. Co myslíte, že je hlavní výhodou a hlavní nevýhodou vyplácení pomocí poukázek?

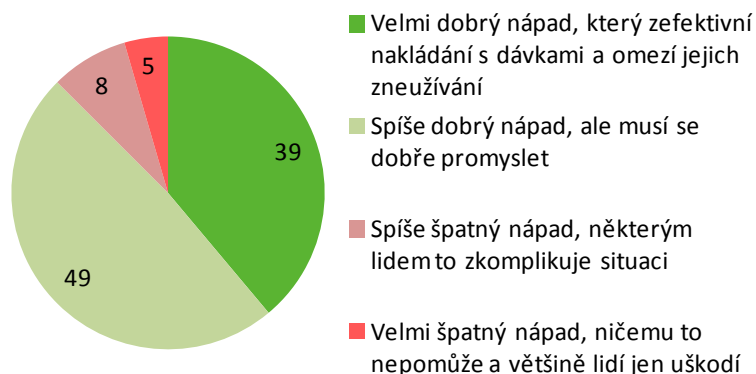

- Češi obecně více vnímají výhody než nevýhody vyplácení části dávky v poukázkách.
- Za hlavní výhodu označují lidé fakt, že takovýto způsob vyplácení dávek může omezit jejich zneužívání (54 %). Ostatní výhody, jak např. ochrana rodiny (protože za ně příjemce nenakoupí alkohol, ale základní potřeby) jsou jmenovány podstatně méně často.

TÉMĚŘ 90 % ČECHŮ SI MYSLÍ, ŽE VYPLÁCENÍ ČÁSTI DÁVEK V POUKÁZKÁCH JE DOBRÝ NÁPAD.

A na závěr shrnující otázka – myslíte si, že systém vyplácení části (35-65 %) příspěvku na živobytí v podobě poukázek je:

Shrnutí vyplácení části dávky v poukázkách

- Téměř 9 z 10 Čechů si myslí, že vyplácení části dávek ve formě poukázek je dobrý nápad. 39 % osob tento nápad přijímá prakticky bezvýhradně, 49 % má pak za to, že se nápad musí ještě dobře promyslet.
- S vyplácením části dávky v poukázkách nesouhlasí jen 13 % Čechů. Jsou to častěji ti, kteří aktuálně nějaké sociální dávky pobírají, nebo osoby mající za to, že dávky fungují jako prevence sociálního vyloučení.

Připravila společnost ppm factum research

ppm factum research s.r.o.

Office Park Nové Butovice / A

Bucharova 1281/2, 158 00 Praha13

Tel.: +420 233 111 000

Fax: +420 233 111 002

e-mail: info@ppmfactum.cz

www.factum.cz

Firma je zapsána v obchodním rejstříku u Městského soudu v Praze, oddíl C, vložka 13338,
datum zápisu: 6. října 1992.IČO 47121793, DIČ CZ47121793